

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2018. gada 19. oktobrī
(OR. en)

13312/18

Starpiestāžu lieta:
2018/0357 (NLE)

WTO 264
SERVICES 62
COASI 249

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2018. gada 19. oktobris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2018) 692 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES LĒMUMS par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Brīvās tirdzniecības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Vjetnamas Sociālistisko Republiku

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2018) 692 *final*.

Pielikumā: COM(2018) 692 *final*

Briselē, 17.10.2018.
COM(2018) 692 final

2018/0357 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

**par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Brīvās tirdzniecības nolīgumu starp
Eiropas Savienību un Vjetnamas Sociālistisko Republiku**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Dinamiski augošās Dienvidaustrumāzijas valstu ekonomikas, kurās ir vairāk nekā 600 miljoni patērētāju un strauji augoša vidusšķira, ir Eiropas Savienības eksportētājiem un ieguldītājiem nozīmīgi tirgi. Dienvidaustrumāzijas valstu asociācija (*ASEAN*), kopā ņemot, ir trešais lielākais ES tirdzniecības partneris ārpus Eiropas (pēc ASV un Ķīnas) — kopējais preču tirdzniecības apjoms ar *ASEAN* 2016. gadā bija EUR 227,3 miljardi un pakalpojumu tirdzniecības apjoms bija EUR 77 miljardi. Tajā pašā laikā *ASEAN* valstīs uzkrātie iekšējie ārvalstu tiešie ieguldījumi EUR 263 miljardu apmērā 2016. gadā padara ES par lielāko ārvalstu tiešo ieguldītāju *ASEAN*, savukārt *ASEAN*, kopā ņemot, ir otrais lielākais Āzijas tiešais ārvalstu ieguldītājs ES ar kopējo ārvalstu tiešo ieguldījumu apjomu EUR 116 miljardu apmērā (2016).

Vjetnama ir kļuvusi par ES otro lielāko tirdzniecības partneri *ASEAN* aiz Singapūras un pirms Malaizijas — 2017. gadā ES un Vjetnamas tirdzniecības apjoms bija EUR 47,6 miljardi. Vjetnama ir viena no visstraujāk augošajām *ASEAN* valstīm, un pēdējā desmitgadē vidējais IKP pieaugums bija aptuveni 6 %, kas, kā prognozēts, saglabāsies arī turpmāk. Vjetnama ir dinamiska ekonomika, kurā ir vairāk nekā 90 miljoni iedzīvotāju, visstraujāk augošā vidusšķira *ASEAN* un jauns un dinamisks darbaspēks. Tā kā Vjetnamā ir augsts rakstpratības un izglītības līmenis, salīdzinoši zems atalgojums, laba savienotība un tā atrodas *ASEAN* centrā, arvien vairāk ārvalstu ieguldītāju to izvēlas par savu centru Mekongas reģionā un ārpus tā.

Padome 2007. gada 23. aprīlī pilnvaroja Komisiju sākt sarunas ar *ASEAN* valstīm par brīvās tirdzniecības nolīgumu (BTN) starp reģioniem. Sprotot, ka sarunu mērķis ir risināt sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumu starp reģioniem, pilnvarojumā tomēr tika paredzēta divpusēju sarunu iespēja, ja nebūtu iespējams panākt vienošanos par kopīgām sarunām ar *ASEAN* valstu grupu. Ņemot vērā grūtības, kas radās sarunās starp reģioniem, abas puses atzina, ka ir izveidojies strupceļš, un vienojās sarunas pārtraukt.

Padome 2009. gada 22. decembrī vienojās par divpusēju sarunu principu ar atsevišķām *ASEAN* valstīm, pamatojoties uz 2007. gada pilnvarojumu un sarunu norādēm, vienlaikus saglabājot stratēģisko mērķi — panākt nolīgumu starp reģioniem. Padome arī pilnvaroja Komisiju sākt divpusējas sarunas ar Singapūru, kas būtu pirmais solis ceļā uz mērķi savlaicīgi sākt šādas sarunas ar citām attiecīgajām *ASEAN* dalībvalstīm. Pēc tam ES sāka divpusējas BTN sarunas ar Malaiziju (2010), Vjetnamu (2012), Taizemi (2013), Filipīnām (2015) un Indonēziju (2016).

Padome 2013. gada 15. oktobrī pilnvaroja Komisiju paplašināt notiekošās sarunas ar *ASEAN* valstīm, lai aptvertu arī ieguldījumu aizsardzību, pamatojoties uz jauno ES kompetences jomu saskaņā ar Lisabonas līgumu.

Pamatojoties uz sarunu norādēm, ko 2007. gadā Padome pieņēma un 2013. gada oktobrī papildināja, iekļaujot ieguldījumu aizsardzību, Komisija un Vjetnama sarunās ir izstrādājušas vērienīgu un visaptverošu BTN un ieguldījumu aizsardzības nolīgumu (IAN) ar mērķi radīt jaunas iespējas un juridisko noteiktību, lai starp abiem partneriem attīstītos tirdzniecība un ieguldījumi. Juridiski pārskatītais abu nolīgumu teksts ir publiskots un ir atrodams šādā tīmekļa vietnē:

Komisija ierosina šādus Padomes lēmumu priekšlikumus:

- priekšlikums Padomes lēmumam par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Brīvās tirdzniecības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Vjetnamas Sociālistisko Republiku;
- priekšlikums Padomes lēmumam par to, lai noslēgtu Brīvās tirdzniecības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Vjetnamas Sociālistisko Republiku;
- priekšlikums Padomes lēmumam par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Ieguldījumu aizsardzības nolīgumu starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Vjetnamas Sociālistisko Republiku, no otras puses, un
- priekšlikums Padomes lēmumam par to, lai noslēgtu Ieguldījumu aizsardzības nolīgumu starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Vjetnamas Sociālistisko Republiku, no otras puses.

Komisija iepriekš iesniedza priekšlikumu par horizontālu aizsardzības pasākumu regulu, kas papildus citiem nolīgumiem būs piemērojama BTN starp ES un Vjetnamu.

Pievienotais priekšlikums Padomes lēmumam ir juridisks instruments, kas atļauj Eiropas Savienības vārdā parakstīt Brīvās tirdzniecības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Vjetnamas Sociālistisko Republiku.

• **Atbilstība pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Pirms sarunām par BTN un IAN norisinājās Eiropas Ārējās darbības dienesta sarunas par Partnerības un sadarbības nolīgumu (PSN) starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm un Vjetnamas Sociālistisko Republiku, kurš stājās spēkā 2016. gada oktobrī. PSN nodrošinās juridisku satvaru, lai turpmāk attīstītu jau esošās ES un Vjetnamas ilgstošās un spēcīgās attiecības visdažādākajās jomās, kas ietver politisko dialogu, tirdzniecību, enerģētiku, transportu, cilvēktiesības, izglītību, zināti un tehnoloģijas, tiesiskumu, patvērumu un migrāciju.

ES un Vjetnamas ilgstošās tirdznieciskās un ekonomiskās attiecības līdz šim ir veidojušās bez kāda konkrēta tiesiskā regulējuma. Sarunās izstrādātie BTN un IAN būs konkrēti nolīgumi, kas ļaus īstenot PSN noteikumus par tirdzniecību un ieguldījumiem un būs daļa no ES un Vjetnamas kopējām divpusējām attiecībām.

No ES un Vjetnamas IAN spēkā stāšanās dienas tas aizstās divpusējos ieguldījumu līgumus starp Vjetnamu un ES dalībvalstīm, kuri uzskaitīti IAN 6. pielikumā (Ieguldījumu nolīgumu saraksts).

• **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

ES un Vjetnamas BTN un IPA pilnībā atbilst Savienības politikai, un tādēļ ES nevajadzēs grozīt tās noteikumus, regulējumu vai standartus nevienā regulētā jomā. Turklāt tāpat kā visos citos tirdzniecības un ieguldījumu nolīgumos, par ko Komisija ir risinājusi sarunas, ES un Vjetnamas BTN un IAN pilnībā aizsargā sabiedriskos pakalpojumus un nodrošina, ka tiek pilnībā saglabātas valdību tiesības reglamentēt sabiedrības interesēs un ka tas ir viens no šo nolīgumu pamatprincipiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas atzinumu 2/15 un ņemot vērā plašās diskusijas, kas pēc tam notika ES iestādēs par tirdzniecības un ieguldījumu nolīgumu struktūru, Komisija iesniedz rezultātus, kas gūti sarunās ar Vjetnamu, divu atsevišķu nolīgumu veidā: BTN un IPA, tāpat kā ES un Singapūras sarunu rezultātā.

Ņemot vērā atzinumu 2/15 un uzskatot, ka ES un Vjetnamas brīvās tirdzniecības nolīguma saturs būtībā ir tāds pats kā ES un Singapūras brīvās tirdzniecības nolīguma saturs, visas jomas, uz kurām attiecas ES un Vjetnamas brīvās tirdzniecības nolīgums, ietilpst ES kompetencē un jo īpaši LESD 91., 100. panta 2. punkta un 207. panta darbības jomā. Tāpat LESD 207. pants aptvertu visas materiālās tiesību normas, kas attiecas uz ieguldījumu aizsardzību saskaņā ar IAN, ciktāl tās piemēro ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem.

ES un Vjetnamas BTN tādējādi ir jāparaksta Savienībai atbilstīgi Padomes lēmumam, pamatojoties uz LESD 218. panta 5. punktu, un jānoslēdz Savienībai atbilstīgi Padomes lēmumam, pamatojoties uz LESD 218. panta 6. punktu un saņemot Eiropas Parlamenta piekrišanu.

ES un Vjetnamas IAN ir jāparaksta Savienībai atbilstīgi Padomes lēmumam, pamatojoties uz LESD 218. panta 5. punktu, un jānoslēdz Savienībai atbilstīgi Padomes lēmumam, pamatojoties uz LESD 218. panta 6. punktu, pēc Eiropas Parlamenta piekrišanas un ratifikācijas dalībvalstīs saskaņā ar to attiecīgajām iekšējām procedūrām.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Kā apstiprināts atzinumā 2/15 par ES un Singapūras BTN un pēc analogijas, ES un Vjetnamas BTN, kas iesniegts Padomei, neattiecas uz jautājumiem, kuri ir ārpus ES ekskluzīvās kompetences.

Tiesa attiecībā uz IAN apstiprināja, ka saskaņā ar LESD 207. pantu ES ir ekskluzīva kompetence saistībā ar visām materiālajām tiesību normām attiecībā uz ieguldījumu aizsardzību, ciktāl tās piemēro ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem. Tiesa arī apstiprināja, ka ES ir ekskluzīva kompetence saistībā uz valstu strīdu izšķiršanas mehānismu saistībā ar ieguldījumu aizsardzību. Visbeidzot Tiesa atzina, ka ES ir dalītā kompetence attiecībā uz netiešajiem ieguldījumiem un ieguldītāju un valsts strīdu izšķiršanu (ko IAN vēlāk aizstāja ar ieguldījumu tiesu sistēmu), kur atbildētājs ir dalībvalstis¹.

Minētos elementus nevar saskaņoti nošķirt no materiālajām tiesību normām vai valstu strīdu izšķiršanas mehānisma, un tādējādi tie būtu jāiekļauj ES līmeņa nolīgumos.

• Proporcionalitāte

Šis priekšlikums ir saskaņā ar stratēģijas “Eiropa 2020” redzējumu un veicina ES tirdzniecības un attīstības mērķu sasniegšanu.

¹ Skaidrojumu skatīt Eiropas Savienības Tiesas sprieduma lietā C-600/14 Vācija pret Padomi (2017. gada 5. decembra spriedums) 69. punktā.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Šis priekšlikums ir saskaņā ar LESD 218. pantu, kurā paredzēts, ka Padome pieņem lēmumus par starptautiskiem nolīgumiem. Nav cita juridiska instrumenta, ko varētu izmantot šā priekšlikuma mērķa sasniegšanai.

3. *EX-POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude**

Kad sarunas ar Vjetnamu bija pabeigtas, darba grupa, ko vadīja Tirdzniecības ĢD galvenā ekonomista nodaļa, veica pētījumu par ekonomiskajiem ieguvumiem, kas sagaidāmi no nolīguma.

Izvērtējumā prognozēts, ka divpusējo tarifu un izvedumitas nodokļu atcelšana kopā ar tādu beztarifu barjeru samazināšanu, kas ietekmē pārrobežu apmaiņu ar precēm un pakalpojumiem, ievērojami veicinās divpusējo tirdzniecību. Tiek lēsts, ka līdz 2035. gadam ES eksports uz Vjetnamu pieaugs par vairāk nekā EUR 8 miljardiem, savukārt Vjetnamas eksports uz ES palielināsies par EUR 15 miljardiem. Relatīvā izteiksmē ES eksports uz Vjetnamu ir palielinājies par gandrīz 29 %, bet Vjetnamas eksports uz ES — par gandrīz 18 %.

Ekonomikas modelēšanā tika gūtas papildu aplēses, ka, noslēdzot BTN, līdz 2035. gadam ES valstu ienākumi varētu pieaugt par vairāk nekā EUR 1,9 miljardiem, savukārt Vjetnamas valsts ieņēmumi tajā pašā periodā varētu palielināties par EUR 6 miljardiem. Gaidāmais ieguvums ievērojami atšķiras tādēļ, ka ļoti atšķiras tas, cik ES un Vjetnama viena otrai ir relatīvi svarīgas kā eksporta galamērķis.

Var uzskatīt, ka iepriekš izklāstītās kvantitatīvās analīzes rezultāti nolīguma reālo ekonomisko ietekmi novērtē par zemu, jo tie neatspoguļo paredzamos ieguvumus, kas saistīti ar intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības un izpildes stiprināšanu vai ĀTI liberalizāciju ražošanas nozarēs un publiskā iepirkuma jomā. Turklāt nebija iespējams modelēt globālās piegādes ķēdes sinerģiju, ko ES un Vjetnamas brīvās tirdzniecības nolīgums var radīt jo īpaši plašākā kontekstā saistībā ar pašreizējiem centieniem vairāk stiprināt ES ekonomiskās attiecības ar *ASEAN* reģionu, taču tā varētu būt ievērojama.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Pirms divpusējo sarunu ar Vjetnamu sākšanas tika veikts tirdzniecības ilgtspējas ietekmes novērtējums (*TSIA*) par BTN starp ES un *ASEAN*² — to veica ārējs darbuzņēmējs ar mērķi izpētīt iespējamo ekonomisko, sociālo un vides ietekmi, ko radītu ciešāka ekonomiska partnerība starp abiem reģioniem.

Gatavojoties *TSIA*, šis darbuzņēmējs apspriedās ar iekšējiem un ārējiem ekspertiem, organizēja sabiedriskās apspriešanas Briselē un Bangkokā un rīkoja divpusējas sanāksmes un tikšanās ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem ES un *ASEAN*. Apspriešanās saistībā ar *TSIA* nodrošināja platformu galveno ieinteresēto personu un pilsoniskās sabiedrības iesaistei dialogā par tirdzniecības politiku attiecībā uz Dienvidaustrumāziju.

² <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/145989.htm>

Gan *TSIA* ziņojums, gan apspriedes tā sagatavošanā sniedza Komisijai pienesumu, kam bija liela vērtība visās divpusējās tirdzniecības un ieguldījumu sarunās, kuras pēc tam sāktas ar atsevišķām *ASEAN* valstīm.

Turklāt 2012. gada jūnijā Komisija rīkoja tādu sabiedrisko apspriešanu par nākotnes divpusējo nolīgumu ar Vjetnamu, kurā bija iekļauta aptauja, kas tika sagatavota, lai iegūtu informāciju no ieinteresētās personas, un kas vēlāk palīdzēja Komisijai noteikt prioritātes un pieņemt lēmumus visā sarunu procesā. Tika saņemtas 62 atbildes: 43 atbildes sniedza nozaru apvienības un apvienības, 16 atbildes — atsevišķi uzņēmumi un trīs atbildes — dalībvalstis. Atbildes aptvēra plašu nozaru klāstu, ieskaitot lauksaimniecības pārtikas produktu, IKT, tekstilizstrādājumu, pakalpojumu, zāļu, ķīmisko vielu, metālu, zaļās enerģijas, automobiļu, mašīnbūves un koksnes un papīra nozari. Pēc rakstiskās apspriešanās notika tikšanās ar vairākiem anketas respondentiem, kas sarunās ar Vjetnamu pārstāv visjutīgākās nozares (tekstilizstrādājumi, alkoholiskie dzērieni, zāles, automobiļi un IKT).

2015. gada maijā³ notika apaļā galda diskusija ar ieinteresētajām personām par cilvēktiesībām un ilgtspējīgu attīstību ES un Vjetnamas divpusējo attiecību kontekstā. Pēc tam Komisija veica atsevišķu izvērtējumu⁴ par BTN iespējamo ietekmi uz cilvēktiesībām un ilgtspējīgu attīstību.

Pirms sarunām un to gaitā ES dalībvalstis tika regulāri informētas, un ar tām Padomes Tirdzniecības politikas komitejā notika gan mutiska, gan rakstiska apspriešanās par dažādajiem sarunu aspektiem. Arī Eiropas Parlaments tika regulāri informēts un ar to notika apspriešanās EP Starptautiskās tirdzniecības komitejā (INTA) un jo īpaši tās ES un Vjetnamas BTN uzraudzības grupā. Sarunu gaitā iegūtais nolīguma teksts visā procesa gaitā tika sūtīts abām iestādēm.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Tirdzniecības ilgtspējas ietekmes novērtējumu BTN starp ES un *ASEAN* veica ārējais darbuzņēmējs “*Ecorys*”.

- **Ietekmes novērtējums**

TSIA, ko veica ārējs darbuzņēmējs un kas tika pabeigts 2009. gadā, tika secināts, ka vērienīgs ES un *ASEAN* BTN sniegtu ievērojamu pozitīvu ietekmi (IKP, ienākumu, tirdzniecības un nodarbinātības ziņā) gan ES, gan Vjetnamā. Ietekme uz nacionālajiem ieņēmumiem ES pusē tika lēsta EUR 13 miljardu apmērā, bet Vjetnamai — EUR 7,6 miljardu apmērā.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Uz ES un Vjetnamas BTN un IAN neattiecas *REFIT* procedūras. Tomēr tajos ir ietverta virkne noteikumu, kas vienkāršos tirdzniecības un ieguldījumu procedūras, samazinās ar eksportu un ieguldījumiem saistītās izmaksas un tādējādi dos iespēju lielākam skaitam mazo uzņēmumu darboties abos tirgos. Daži paredzamie ieguvumi ir šādi: mazāk apgrūtināši tehniskie noteikumi, atbilstības prasības, muitas procedūras un izcelsmes noteikumi, intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība un tiesvedības izmaksu samazināšanās ieguldījumu tiesu sistēmā prasītājiem, kas ir MVU.

³ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/events/index.cfm?id=1288>

⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/february/tradoc_154236.pdf

- **Pamattiesības**

Priekšlikums neietekmē pamattiesību aizsardzību Savienībā.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

ES un Vjetnamas BTN būs finansiāla ietekme ES budžeta ieņēmumu pusē. Tiek lēsts, ka pēc nolīguma pilnīgas īstenošanas negūtie nodokļu ieņēmumi varētu sasniegt EUR 1,7 miljardus. Aplēse balstās uz paredzamo vidējo importu 2035. gadā, ja nolīguma nebūtu, un attēlo ikgadējo ieņēmumu zaudējumu, kas izriet no ES tarifu atcelšanas attiecībā uz Vjetnamas izcelsmes importu.

Gaidāms, ka ES un Vjetnamas IAN būs finansiāla ietekme ES budžeta izdevumu pusē. Nolīgums būs ES trešais nolīgums (pēc ES un Kanādas Visaptverošā ekonomikas un tirdzniecības nolīguma un ES un Singapūras nolīguma), kurā ietverta ieguldījumu tiesu sistēma (ITS) strīdu izšķiršanai starp ieguldītājiem un valstīm. No 2019. gada ir paredzēti papildu izdevumi gadā EUR 700 000 apmērā (ja nolīgums stāsies spēkā), lai finansētu šo pastāvīgo struktūru, ko veido Pirmās instances tiesa un Apelācijas tiesa. Vienlaikus nolīgumā paredzēts izmantot administratīvos resursus no budžeta pozīcijas XX 01 01 01 (Izdevumi, kas saistīti ar iestādē strādājošiem ierēdņiem un pagaidu darbiniekiem), ņemot vērā, ka viens administrators kā pilnslodzes ekvivalents veiks uzdevumus saistībā ar šo nolīgumu. Tas ir norādīts tiesību akta finanšu pārskatā un uz to attiecas pārskatā minētie nosacījumi.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

ES un Vjetnamas BTN un IAN ietver institucionālus noteikumus, kas nosaka īstenošanas iestāžu struktūru, lai varētu pastāvīgi uzraudzīt nolīgumu īstenošanu, darbību un ietekmi. Tā kā nolīgumi ir daļa no kopējām divpusējām attiecībām starp ES un Vjetnamu, kuras reglamentē PSN, minētās struktūras iekļausies ar PSN kopīgajā institucionālajā satvarā.

BTN nodaļā par institūcijām tiek izveidota Tirdzniecības komiteja, kuras galvenais uzdevums ir pārraudzīt un veicināt nolīguma īstenošanu un piemērošanu. Tirdzniecības komitejas sastāvā ir ES un Vjetnamas pārstāvji, kas tiksies katru gadu vai pēc kādas puses pieprasījuma. Tirdzniecības komiteja pārraudzīs visu to specializēto komiteju un darba grupu darbu, kuras izveidotas saskaņā ar nolīgumu (Preču tirdzniecības komiteja, Muitas komiteja, Sanitāro un fitosanitāro pasākumu komiteja, Ieguldījumu, pakalpojumu tirdzniecības, elektroniskās komercijas un publiskā iepirkuma komiteja, Tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komiteja, Intelektuālā īpašuma tiesību, ieskaitot ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, darba grupa un Mehānisko transportlīdzekļu un detaļu darba grupa).

Tirdzniecības komitejas uzdevums būs arī sazināties ar visām ieinteresētajām personām, tostarp privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību, saistībā ar nolīguma darbību un īstenošanu. Nolīgumā abas puses atzīst to, cik svarīga ir pārredzamība un atklātība, un apņemas ievērot sabiedrības pārstāvju viedokli, lai nolīguma īstenošanā ņemtu vērā visdažādākās perspektīvas.

IAN nodaļā par institūcijām tiek izveidota komiteja, kuras galvenais uzdevums ir pārraudzīt un veicināt nolīguma īstenošanu un piemērošanu. Cita starpā komiteja var, ievērojot katras puses attiecīgo juridisko prasību un procedūru izpildi, nolemt iecelt ieguldījumu tiesu sistēmas tiesu locekļus, noteikt viņu mēneša atalgojumu un pieņemt saistošas nolīguma interpretācijas.

Kā uzsvērts paziņojumā “Tirdzniecība visiem”, Komisija velta arvien vairāk resursu, kas nepieciešami, lai efektīvi īstenotu un izpildītu tirdzniecības un ieguldījumu nolīgumus. Komisija 2017. gadā publicēja pirmo ikgadējo BTN īstenošanas ziņojumu. Ziņojuma galvenais mērķis ir sniegt objektīvu priekšstatu par ES BTN īstenošanu, izceļot sasniegumus un novēršamos trūkumus. Šim ziņojumam būtu jābūt par pamatu atklātām diskusijām un sadarbībai ar dalībvalstīm, Eiropas Parlamentu un pilsonisko sabiedrību par BTN darbību un to īstenošanu. Ziņojums, ko publicē reizi gadā, ļaus regulāri uzraudzīt notikumu attīstību, norādot arī uz to, kā ir tikuši risināti identificētie prioritārie jautājumi. Ziņojumā ES un Vjetnamas BTN tiks iekļauts pēc tā stāšanās spēkā.

- **Īstenošana ES**

Lai nodrošinātu nolīguma īstenošanu, būs nepieciešams veikt konkrētas darbības. Tās tiks savlaicīgi izstrādātas nolīguma piemērošanai. Šāda darbība ir Komisijas īstenošanas regula, kas jāpieņem saskaņā ar 58. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regulā (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, ar īstenošanas regulu tiks atvērtas tarifu kvotas, kas paredzētas nolīgumā.

- **Paskaidrojošie dokumenti (attiecībā uz direktīvām)**

Neattiecas.

- **Konkrēto priekšlikuma noteikumu detalizēts skaidrojums**

Risinot sarunas par **ES un Vjetnamas BTN**, Komisija izvirzīja divus galvenos mērķus: pirmkārt, nodrošināt ES ekonomikas dalībniekiem pēc iespējas labāku piekļuvi Vjetnamas tirgum un, otrkārt, radīt vērtīgu otru atskaites punktu (pēc nolīgumu noslēgšanas ar Singapūru) pārējām ES sarunām šajā reģionā.

Abi šie mērķi tika pilnībā sasniegti: nolīgums pārsniedz esošās PTO saistības daudzās jomās, piemēram, pakalpojumi, iepirkums, beztarifu barjeras un intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība, ieskaitot ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu (GIN) aizsardzību. Visās minētajās jomās Vjetnama piekrita uzņemties arī jaunas saistības, kas ievērojami pārsniedz to, ko Vjetnama ir apņēmusies īstenot citos nolīgumos, ieskaitot *CPTPP*.

Saskaņā ar sarunu norādēs izstrādātajiem mērķiem Komisija nodrošināja turpmāko:

- (1) pakalpojumu un ieguldījumu tirgu visaptverošu liberalizāciju, ietverot horizontālus noteikumus par licencēšanu un par diplomu savstarpēju atzīšanu, un nozaru noteikumus, kas paredzēti, lai nodrošinātu vienlīdzīgas konkurences apstākļus ES uzņēmumiem;
- (2) jaunas dalības iespējas iepirkuma konkursos ES pretendentiem Vjetnamā, kas nav PTO Nolīguma par valsts iepirkumu dalībvalsts;
- (3) tehnisko un regulatīvo šķēršļu tirdzniecībai, piemēram, atkārtotas testēšanas, novēršanu preču tirdzniecībā, jo īpaši veicinot tādu tehnisko un normatīvo standartu izmantošanu, kas ir zināmi ES, tādās jomās kā mehāniskie transportlīdzekļi, zāles un medicīnas ierīces, kā arī zaļās tehnoloģijas;
- (4) tirdzniecības režīmu, kas pamatojas uz starptautiskajiem standartiem un vēl vairāk atvieglo Eiropas pārtikas eksporta uz Vjetnamu apstiprināšanu;
- (5) Vjetnamas apņemšanos samazināt vai atcelt savus tarifus importam no ES un Eiropas uzņēmumiem un patērētājiem izdevīgāku piekļuvi Vjetnamas izcelsmes produktiem;

- (6) intelektuālā īpašuma tiesību augsta līmeņa aizsardzību, iekļaujot arī šo tiesību izpildi, arī uz robežas, un ES ĢIN aizsardzību *TRIPs-plus* līmenī;
- (7) visaptverošu nodaļu par tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību, kuras mērķis ir nodrošināt, ka tirdzniecība atbalsta darba tiesības, vides aizsardzību un sociālo attīstību un veicina mežu un zivsaimniecības ilgtspējīgu pārvaldību. Nodaļa ietver arī saistības efektīvi piemērot starptautiskos standartus un centienus ratificēt vairākas starptautiskās konvencijas. Šajā nodaļā ir arī izklāstīts, kā sociālie partneri un pilsoniskā sabiedrība tiks iesaistīta tās īstenošanā un uzraudzībā; un
- (8) ātras strīdu izšķiršanas mehānismus ar šķīrējtiesas kolēģijas vai ar mediatora palīdzību.

ES un Vjetnamas IAN nodrošinās ieguldījumu augsta līmeņa aizsardzību, vienlaikus aizsargājot ES un Vjetnamas tiesības reglamentēt un sasniegt leģitīmus sabiedriskās politikas mērķus, piemēram, attiecībā uz sabiedrības veselības aizsardzību, drošību un vidi.

Nolīgumā ir iekļauti visi jauninājumi no ES jaunās pieejas ieguldījumu aizsardzībai un izpildes mehānismi, kuri nav ietverti 21 spēkā esošajā divpusējā ieguldījumu līgumā starp Vjetnamu un ES dalībvalstīm. Ļoti svarīgs IAN aspekts ir tāds, ka tas aizstāj un tādējādi uzlabo 21 spēkā esošo divpusējo ieguldījumu līgumu.

Saskaņā ar sarunu norādēs izstrādātajiem mērķiem Komisija nodrošināja, lai ES ieguldītājiem un to ieguldījumiem Vjetnamā tiktu nodrošināta taisnīga un vienlīdzīga attieksme un tie netiktu diskriminēti salīdzinājumā ar Vjetnamas ieguldījumiem līdzīgos apstākļos. Vienlaikus IAN aizsargā ES ieguldītājus un viņu ieguldījumus Vjetnamā pret ekspropriāciju, izņemot gadījumus, kad tas notiek sabiedrības interesēs, pienācīgā kārtā, bez diskriminācijas un pret tūlītēju, adekvātu un efektīvu kompensāciju atbilstīgi ekspropriēto ieguldījumu godīgai tirgus vērtībai.

Tāpat saskaņā ar sarunu norādēm IAN, par ko Komisija risināja sarunas, nodrošinās ieguldītājiem mūsdienīga un reformēta ieguldījumu strīdu izšķiršanas mehānisma izmantošanas iespēju. Šī sistēma nodrošina, ka ieguldījumu aizsardzības noteikumi tiek ievēroti, un cenšas līdzsvarot to, ka tiek pārredzami aizsargāti ieguldītāji un nodrošinātas valsts tiesības reglamentēt, lai sasniegtu sabiedriskās politikas mērķus. Ar nolīgumu tiek izveidota pastāvīga starptautiska un pilnībā neatkarīga strīdu izšķiršanas sistēma, kas sastāv no pastāvīgās Pirmās instances tiesa un Apelācijas tiesa, kurās strīdu izšķiršanas procedūras norisināsies pārredzami un objektīvi.

Komisija apzinās līdzsvaru, kas jāpanāk starp virzību uz priekšu ar reformēto ES ieguldījumu politiku un ES dalībvalstu jutīgajiem jautājumiem saistībā ar dalītās kompetences iespējamo izmantošanu šajos jautājumos. Tāpēc Komisija nav nākusi klajā ar priekšlikumu ieguldījumu aizsardzības nolīgumu piemērot provizoriski. Tomēr, ja dalībvalstis vēlētos priekšlikumu par ieguldījumu aizsardzības nolīguma provizorisku piemērošanu, Komisija ir gatava nākt klajā ar šādu priekšlikumu.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Brīvās tirdzniecības nolīgumu starp Eiropas Savienību un Vjetnamas Sociālistisko Republiku

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 91. panta 1. punktu, 100. panta 2. punktu un 207. panta 4. punkta pirmo daļu saistībā ar 218. panta 5. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Padome 2007. gada 23. aprīlī pilnvaroja Komisiju risināt sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumu (BTN) ar Dienvidaustrumāzijas valstu asociācijas (*ASEAN*) valstīm. Šis pilnvarojums paredzēja iespēju sākt divpusējas sarunas.
- (2) Padome 2009. gada 22. decembrī pilnvaroja Komisiju risināt divpusējas BTN sarunas ar atsevišķām *ASEAN* valstīm. Komisija 2012. gada jūnijā sāka divpusējas sarunas saskaņā ar spēkā esošajām sarunu norādēm par BTN ar Vjetnamu.
- (3) Sarunas par BTN starp Eiropas Savienību un Vjetnamas Sociālistisko Republiku ("nolīgums") ir pabeigtas.
- (4) Tādēļ nolīgums būtu jāparaksta Savienības vārdā, ņemot vērā tā noslēgšanu vēlāk,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Savienības vārdā apstiprina Brīvās tirdzniecības nolīguma starp Eiropas Savienību un Vjetnamas Sociālistisko Republiku ("nolīgums") parakstīšanu, ņemot vērā minētā nolīguma noslēgšanu.

2. pants

Padomes Ģenerālsekretariāts izveido instrumentu, kas nodrošina nolīguma sarunu vadītāja norādītajai(-ām) personai(-ām) visas pilnvaras Savienības vārdā parakstīt nolīgumu, ņemot vērā tā noslēgšanu.

3. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*